

اومانیته

قیمت نفت

تولید کنندگان ذوق می کنند شرکت های نفتی غارت می زنند

1 - بهای بشکه نفت خام همه رکوردها را پشت سر گذاشت. نبه در "تیمکس" بورس مواد اولیه نیویورک، بهای هر بشکه به حدود 66 دلار رسید. تحلیل گران مالی منتظرند بهای نفت به بشکه ای 70 دلار هم برسد. از ابتدای سال جاری میلادی، بهای هر بشکه نفت حدود 50 درصد افزایش یافته است.

2 - تولید به منتهای خود رسیده است. اسکله های نفتی کشورهای عضو اوپک با تمام قدرت خود برای استخراج طلای سیاه در زیر زمین کار می کنند. طلای سیاهی که بسرعت به "طلای زرد" تبدیل می شود، چرا که 11 کشور عضو اوپک براساس گزارش مجله تریبون حدود 560 میلیارد دلار در سال 2005 از این طریق درآمد داشته اند. این رقم 35 درصد بیش از سال 2004 است. سهم عربستان سعودی، بزرگترین کشور تولید کننده نفت جهان با 9.5 میلیارد بشکه در روز، حدود 130 میلیارد دلار است. اگر تنها کشورهای خلیج فارس را در نظر بگیریم مجموع درآمد آنان به 373 میلیارد دلار بالغ خواهد شد.

3 - شرکت های نفتی بدون هیچ زحمتی فربه و فربه تر می شوند. 4 اوت، گروه فرانسوی توتال، چهارمین شرکت نفتی جهان، اعلام کرد که سود خالص آن در نخستین سه ماه 2005 نسبت به همین دوره در سال گذشته 44 درصد افزایش داشته و به 6.3 میلیارد ارو رسیده است. سود این شرکت در ظرف یک سال 50 درصد افزایش داشته است. گروه تکزان اکسون موبیل، در پایان ژوئیه به سطحی از سود دست یافت که در تاریخ آن بیسابقه بوده است. این شرکت حدود 15.5 میلیارد دلار یعنی 4.3 میلیارد بیش از 2004 به جیب خود ریخته است. در مورد سه شرکت بزرگ دیگر نفتی جهان یعنی رویال داچ شل، شورون تکزاکو و بریتیش پترولیوم همین وضع است.

پرسش ها

1 - آیا بهای نفت همچنان افزایش خواهد یافت؟

هر چند پاسخ مثبت به این پرسش نوعی شرط بندی می تواند تلقی شود، اما بنظر میرسد که چنین باشد. حتی این بها ممکن است از مرز 70 دلار نیز عبور کند. با توجه به رشد 50 درصدی از ابتدای سال، اگر وضع به همین شکل ادامه یابد همه منتظر بشکه ای 100 دلار در آغاز سال آینده هستند. هیچکس نمی داند آیا واقعا چنین خواهد شد یا نه ولی چنین وضعی مترادف با تنش هایی وخیم خواهد بود. اقتصاد جهانی فشار زیادی را در صورت رسیدن نفت به بهای بشکه ای 100 دلار تحمل خواهد کرد.

این وضع پیامدهای اجتماعی بسیار مهمی هم خواهد داشت. اگر شرکت های نفتی سود خود را از قبل و در همان پمپ بنزین ها به جیب می ریزند، در صنایع پر مصرف کننده نفت خام یا تصفیه شده (شیمی، الکترونیسته و غیره)، مدیریت آنان در حال تدوین برنامه های کوتاه مدت و میان مدت جبران افزایش بهای نفت به حساب کاهش دستمزدهای کارگران و کارمندان است.

2 - ابزارهایی که می توان برای خنثی کردن افزایش بهای نفت یافت کدام است؟

دولت می‌تواند ابزارهای مالی را بکار گیرد تا صورت‌حساب افزایش بها از جیب مصرف‌کنندگان پرداخت نشود. مالیات داخلی بر مواد نفتی که دولتهای غرب می‌گیرند باید کاهش یابد. از سوی دیگر چگونه می‌توان قبول کرد شرکتهای نفتی بدون هیچ دلیلی سودهای هنگفت را به جیب خود و سهامدان خود بگذارند. افزایش بهای سهام این شرکتها در سالهای 2004 و 2005 در بیشتر مواقع بیش از 20 ، 30 یا 40 درصد بوده است. بستن مالیات بر سودهای این شرکتها کار خلافی نیست. وانگهی اگر قیمتها به همین شکل افزایش یابد، دلیل آن کمبود نفت نیست که می‌دانیم تا بیش از 40 سال دیگر همچنان ذخیره آن وجود دارد. مسئله صرفنظر از نیازهای فزاینده چین و ایالات متحده، فقدان سرمایه‌گذاری شرکت‌های نفتی در توان پالایش است که این وضع دشوار را بوجود آورده است.